

glasilo

vrhovnega sveta

---

leto XCV januar–april 2014

417

Pascual Chávez

**Zajemimo iz duhovne izkušnje
sv. Janeza Boska**

Razlaga vezila 2014

Pascual Chávez

ZAJEMIMO IZ DUHOVNE IZKUŠNJE SV. JANEZA BOSKA

Razlaga vezila 2014

Pascual Chávez

Zajemimo iz duhovne izkušnje sv. Janeza Boska
Razlaga vezila 2014

GVS 417

Naslov izvirnika

Attingiamo all'esperienza spirituale di Don Bosco

Atti del Consiglio Generale (Glasilo vrhovnega sveta)
leto XCV januar–april 2014, št. 417

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije
in obveščanja za salezijansko družbo

Prevedel: Alojzij Slavko Snoj

Uredil: Marjan Lamovšek

Računalniški prelom: Marjan Lamovšek

Izdal in razmnožil
Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Namesto rokopisa za člane salezijanske družbe
Ljubljana, 2014

»Daj mi duše, drugo vzemi«

*Zajemimo iz duhovne izkušnje sv. Janeza Boska,
da bi hodili v svetosti po poti naše posebne poklicanosti.*

»Božja slava in rešitev duš«

Tretje leto priprave na dvestoletnico rojstva svetega Janeza Boska

*Rim, slovesni praznik Gospodovega rojstva,
25. decembra 2013*

PREDGOVOR

Dragi sobratje!

Moj pozdrav naj vam prinese voščila za praznik svetega Gospodovega rojstva s povabilom, da bi občudovali Boga v prvorojencu, povitem in položenem v jasli (prim. Lk 2,7). Gre za največje razodetje Božje ljubezni, ki se je ponižal, da bi postal človek kakor mi in bi nas tako povzdignil v dostojanstvo svojih otrok. Le Bog je mogel poskrbeti tako korenit preobrat človeške miselnosti. V Jezusu je Oče objel nas vse, da bi nam vrnil življenje, utrdil upanje in napravil vidno svoje kraljestvo.

Glejte, zato ne moremo ne evangelizirati: zato moramo čutiti v nas apostolsko gorečnost, da bi izročili drugim, še posebno mladim, veselje in lepoto vere, ki daje smisel, upanje in prihodnost našemu življenju in našemu prizadevanju v sodelovanju pri graditvi sveta, ki bo boljši za vse, še posebno za uboge, prikrajšane in odrinjene.

Najnovejša apostolska spodbuda *Evangelij veselja* (*Evangelii Gaudium*) papeža Frančiška o oznanjevanju evangelija v sedanjem svetu ob sklepu leta vere, ki ga je razglasil Benedikt XVI., da bi se spomnili na koncil, ki je previdnostno prenovil Cerkev, je s tega vidika izjemna listina. Predvsem zato, ker se je porodila v srcu rimskega škofa kot sad izkušnje in še posebno njegovega dolgega premišljevanja o nujnosti oznanjevanja evangelija sedanjemu svetu. Je popolnoma skladna z vsebino njegovih nastopov in z njegovim tako osebnim slogom. Papež Frančišek zatrjuje, da ni imel namena napisati teoretične razprave, temveč pokazati na pomembne koristne posledice vsebine, ki jo obravnava. Namen je zelo jasen: da bi pomagal orisati in opredeliti slog evangelizacije in ga sprejeti v vsako dejavnost, ki jo uresničujemo. V velikem sozvočju z nepozabno spodbudo o oznanjevanju evangelija (*Evangelii Nuntiandi*) Pavla VI., na katero spominja že sam naslov, je novo besedilo za Cerkev danes prava »magna charta«. Je programskega pomena, saj bo imela bistvene posledice, kajti ni mogoče pustiti stvari, kakor so, temveč se je potrebno vključiti v trajno stanje spreobrnjenja in poslanstva.

Menim, da nas ta apostolska spodbuda papeža Frančiška postavlja v ozračje vrhovnega zbora, ki bo nujno in previdnostno osvetljen s tem programskim besedilom. Ono nam kaže, kakšna mora biti Cerkev: brez strahu pred sodobnim svetom, išoč nove oblike oznanjevanja evangelija; bolj misijonarska, bolj usmiljena, bolj pogumna, da napravi vse potrebne spremembe. Cerkev, ki premaga strah pred izhodom iz lastnih zaprtih struktur in pred izgubo lažnih gotovosti, ki nam jih one morejo dati, ki pa nas na koncu koncev napravijo bolj okorne v presojanju našega sveta in manj učinkovite pri evangelizaciji. Cerkev, sposobna razkrinkati ekonomski vzorec, ki denar napravlja za malika, ki poraja družbeno izključevanje in ustvarja kulturo sprevrženosti in ravnodušnosti. Zato pa Cerkev, ki ima posebno ljubezen do ubogih in odločno prizadevanje za družbeno pravičnost in mir. Tu vas želim prositi, da bi brali, preučevali in drugim razlagali »Veselje evangelija«; napravite jo za vsebino molitve in dopustite, da vam ogreje srce. Predvsem pa naj nas, polne veselja, usmeri na pot, da bi ponesli veselo oznanilo mladim.

V kroniki vrhovnega predstojnika boste našli poročila o moji dejavnosti (obisk inšpektorij, srečanja, dogodki), ki sem jo uresničil v teh me-

secih, od zadnjega pisma – okrožnice *Poklicanost in formacija* (GVS 416) pa vse do konca novembra.

Zato bi rad tukaj omenil le tri dogodke med najbolj pomenljivimi, ki sem se jih udeležil.

Predvsem je bil to *svetovni dan mladih* v Riu de Janeiru v Braziliji, od 22. do 28. julija, o čemer sem vam napisal pismo. V njem sem prvič celovito predstavil papeža Frančiška, ki nam po svojih znamenjih, državah, sporočilih in izbirah kaže neko novo gledanje na svet, neko novo gledanje na Cerkev in tudi neko novo obliko, kako razumeti in izvajati služenje avtoritete (prim. *Dokumenti in novice*, 5.1).

S papežem Frančiškom sem se srečal na slovesni praznik Marijinega vnebovzvetja, ko je prišel za sveto mašo v Castelgandolfo [župnijo vodijo salezijanci, op. prevajalca]. Po maši sem bil povabljen na kosilo in sem smel sesti ob njem; potem je obiskal tudi skupnost v naši župniji. Ob tej priložnosti sem mu izročil pismo s prošnjo za avdienco vrhovnega zbora, ki jo je z veseljem potrdil, in zanjo imamo že določen datum – 31 marca.

Srečanje (Confronto) Salezijanskega mladinskega gibanja Italije, na Colle Don Bosco, 16. avgusta, mi je dalo priložnost za pogovor z mladimi, ki so prišli iz vseh italijanskih salezijanskih inšpektorij in tistih HMP. Med obhajanjem svete evharistije sem razglasil začetek tretjega leta priprave na dvestoletnico don Boskovega rojstva, s povabilom, da bi se napojili iz njegove duhovnosti in ga odkrili kot resničnega duhovnega učitelja. Prav na ta dan sem vam pisal drugo pismo, v katerem sem vam predstavil potrebo, da bi primerno preuredili kraje, kjer je don Bosko živel in opravljal svoje poslanstvo kot duhovnik in vzgojitelj. Dejansko sem navedel kraj Colle, kjer je njegova hišica in svetišče, posvečeno njemu, ter materno hišo v Valdoccu, ki bo kraj shajanja mnogih obiskovalcev in romarjev. Obrnil sem se na vašo dobroto za vašo pomoč, da bi mogli izvesti najbolj potrebna dela prenove. Ob tej priložnosti se zahvaljujem inšpektorijam, ki so že pokazale svojo širokosrčnost, in znova vabim vse tiste, ki še niso imele priložnosti, da izkažejo svojo solidarnost.

Predzborovska komisija je delala v prvi polovici meseca septembra in 7. 9. sem ji izročil prvi pozdrav ter ji nakazal pogloblitve delovne smernice,

ki jih je treba upoštevati v sedanjem trenutku, ki ga označujejo epohalne spremembe družbe, Cerkve, in posledično tudi posvečenega življenja.

Beatifikacija sobrata pomočnika salezijanskega mučenca Štefana Sándorja je bila v soboto, 19. oktobra, v stolnici v Budimpešti. Ta zelo lepa in pomenljiva slovesnost je pokazala človeško, duhovno in salezijansko veličino tega našega sobrata; ne povečuje le drevesa salezijanske svetosti, temveč jo predlaga nam vsem.

Končno še srečanje *Združenja vrhovnih predstojnikov (L'Unione dei Superiori Generali)*, ki je bilo v Salesianumu od 27. do 29. novembra; osredinili smo se ob liku papeža Frančiška, ob njegovih držah in sporočilu kot izzivu za evangeljske voditelje. Zborovanje, katerega udeleženec sem bil zadnjikrat kot vrhovni predstojnik, smo sklenili s srečanjem s papežem Frančiškom, v Vatikanu, v sinodalni dvorani. Tam smo se pogovarjali v obliki vprašanj in odgovorov, kot npr.: posvečeno življenje potrebuje to svoje novo gledanje na Cerkev; kakšno mesto ima redovniško življenje v njej; kakšno formacijo, kakšno bratstvo, kakšen odnos do krajevne Cerkve in kakšna obzorja smo poklicani oblikovati. Tako dragocen dokument morete najti, če obiščete www.vidimusdominum.org, ki je splet dveh združenj vrhovnih predstojnikov [italijanskega in mednarodnega, op. prevajalca]. Najlepše je zame, brez dvoma, bilo dejstvo, ko je papež Frančišek rekel, da naj bodo posvečeni »pričevalci vere in ljubezni vstalega Kristusa, pričevalci kraljestva in pričevalci evangeljske korenitosti«; to potrjuje pomembnost in veljavnost tematike našega 27. vrhovnega zbora. Poleg tega je ob tej priložnosti papež potrdil tisto, kar sem ga prosil ob svojem prvem srečanju z njim, nekaj dni po izvolitvi, naj leto 2015 razglasi za leto posvečenega življenja, ko obhajamo 500-letnico rojstva svete Terezije Avilske, 300-letnico rojstva Filipa Nerija in 200-letnico don Boskovega rojstva.

Menim, da so te novice, ki razsvetljujejo misli in ogrevajo srca, najboljše vstopno mesto do razlage vezila za leto 2014, ki vam ga zdaj izročam.

RAZLAGA VEZILA 2014

Sklepamo triletno pripravo na dvestoletnico don Boskovega rojstva. Po tem ko smo prvo leto namenili spoznavanju njegovega zgodovinskega lika ter drugo leto poglobljanju njegovega osebnega orisa vzgojitelja in njegove vzgojiteljske izkušnje, želimo v tem tretjem in zadnjem letu pristopiti k viru njegove karizme in zajeti iz njegove duhovnosti.

Krščanska duhovnost ima v središču ljubezen, oziroma isto Božje življenje, ki je v svoji najgloblji resničnosti *agape oz. caritas, ljubezen*. Salezijanska duhovnost ni drugačna od krščanske duhovnosti; tudi ta je osredinjena v ljubezni; v tem primeru gre za *pastoralno ljubezen*, oz. za ljubezen, ki nas nagiba k iskanju »slave Božje in zveličanja duš«. Caritas Christi urget nos (Kristusova ljubezen nas priganja, 2 Kor 5,14).

Kakor vsi veliki ustanovitelji je tudi don Bosko živel krščansko življenje z gorečo ljubeznijo in je opazoval Gospoda Jezusa s posebnega vidika, z vidika karizme, ki mu jo je dal Bog, to je mladinsko poslanstvo. »Salezijanska ljubezen« je pastoralna ljubezen, ker išče zveličanje duš, in je vzgojna ljubezen, kajti v vzgoji najde zalogo, ki usposablja za pomoč mladim, da razvijajo vse njihove dobre moči. Tako morejo mladi rasti kot pošteni državljani, dobri kristjani in prihodnji prebivalci nebes.

Torej vas vabim, dragi člani salezijanske družine, da zajemate iz vira don Boskove duhovnosti, tj. iz njegove vzgojne in pastoralne ljubezni. Ta ima za vzor Kristusa Dobrega pastirja; njena molitev in njen življenjski načrt je v don Boskovem geslu *Daj mi duše, drugo vzemi*. Po tej poti pogloblitve

bomo odkrili »don Boska mistika«. Njegova duhovna izkušnja je v temelju našega današnjega načina življenja salezijanske duhovnosti, v različnosti poklicev, ki se pri njem navdihujejo; in tudi mi bomo mogli doživeti močno izkušnjo salezijanske duhovnosti.

Spoznavati don Boskovo življenje in njegovo pedagogiko še ne pomeni doumeti najglobljo skrivnost in največji razlog njegove presenetljive sodobnosti. Ni dovolj poznati vidike don Boskovega življenja in njegove vzgojne metode. Na dnu vsega, kot vir rodovitnosti njegove dejavnosti in njegove sodobnosti, je nekaj, kar se nam, tudi njegovim sinovom in hčeram, pogosto izmakne: globoko notranje življenje, ki bi ga mogli imenovati njegova domačnost z Bogom. Bogve ali ni prav to najboljše, kar imamo od njega, da ga moremo ljubiti, klicati na pomoč, posnemati in mu slediti, da bi mogli srečati Gospoda Jezusa in napraviti, da bi se mladi srečali z njim.

Danes bi mogli orisati don Boskovo duhovno podobo, izhajajoč iz vtisov, ki jih izražajo njegovi prvi sodelavci. Nato bi mogli vzeti knjigo, ki jo je napisal don Eugenio Ceria: *Don Bosko s svojim Bogom*, ki je bil prvi poskus povzetka njegove duhovnosti za širše bralstvo. Nato bi mogli znova brati o don Boskovi duhovni izkušnji, kar so zapisali njegovi nasledniki, da bi končno prišli do tistih raziskav, ki pokažejo zasuk v spoznanju, kako je don Bosko sam živel vero in vernost.

Te zadnje raziskave bolj zvesto izhajajo iz virov; odprte so za upoštevanje raznih pogledov in različnih duhovnih osebnosti, ki so vplivale na don Boska ali so bili v stiku z njim: sveti Frančišek Saleški, sveti Ignacij, sveti Alfonz Marija Liguorij, sveti Vincencij Pavelski, sveti Filip Neri ... . One so prav tako sposobne priznati, da je bila njegova duhovna izkušnja kljub temu nova in izvirna. S tega vidika bi bilo zanimivo imeti nov don Boskov duhovni oris, oz. novo hagiografijo, kakor jo danes pojmuje duhovna teologija.

Don Bosko kot »duhovni človek« je očaral in pritegnil Walterja Nigga, luteranskega pastora in profesorja cerkvene zgodovine na Univerzi v Zürichu. Ta se je osredinil na njegovo duhovno podobo in takole zapisal: »Če bi predstavili njegovo osebnost, preleteč dejstvo, da smo se znašli pred svetnikom, bi bilo tako, kot da predstavljamo polresnico. To, da je bil svetnik,

mora imeti prednost glede na ono, da je bil vzgojitelj. Vsako drugačno zaporedje bi popačilo lestvico vrednot. Sicer pa je svetnik človek, v katerem naravno meji na nadnaravno, in nadnaravno obstaja v don Bosku v izredni meri ... Za nas ni dvoma: pravi svetnik sodobne Italije je don Bosko.«¹

V istih osemdesetih letih preteklega stoletja je podobno menil teolog pater Dominique Chenu OP. Na željo nekega časnikarja, da mu nakaže nekaj svetnikov, ki so nosilci sodobnega sporočila za nove čase, je odgovoril: »Predvsem bi rad omenil, da je don Bosko tisti, ki je bil predhodnik koncila za celo stoletje. On je preroški vzor svetosti za svojo ustanovo, ki je prelomnica z načinom mišljenja in verovanja njegovih sodobnikov.«

V vsakem času in kulturnem krogu je treba odgovoriti na tale vprašanja:

- Kaj je don Bosko prejel od okolja, v katerem je živel?
- Koliko dolguje okolju, družini in Cerkvi svojega časa?
- Kako se je odzival in kaj je vtisnil v svoj čas in v svoje okolje?
- Kako je vplival na poznejši čas?
- Kako so ga ocenili njegovi sodobniki: salezijanci, ljudstvo, Cerkev, laiki?
- Kako so ga razumeli poznejši rodovi?
- Kateri vidiki njegove svetosti se nam danes zdijo najbolj zanimivi?
- Kako uresničiti danes način, s katerim je don Bosko razlagal evangelij?

To so vprašanja, na katera bi morala odgovoriti nova don Boskova hagiografija. Ne gre za to, da bi prišli do ugotavljanja dokončnega vedno veljavnega don Boskovega orisa, temveč do takega, ki ustreza našemu času. Očitno je, da pri vsakem svetniku poudarjajo vidike, ki so zanimivi zaradi sodobnosti, in zanemarjajo tiste, ki se ne zdijo potrebni v določenem zgodovinskem trenutku ali se zdijo nepomembni za označevanje njegove podobe.

Svetniki dajejo namreč odgovor na duhovne potrebe kake generacije in so odlična ponazoritev vsega, kar kristjani določenega obdobja pojmujejo kot svetost. Zaželeno posnemanje kakega svetnika očitno ne more biti drugačno kot skladno s popolno oporno točko, ki je Jezus iz Nazareta.

¹ W. Nigg, Don Bosco, *Un santo per il nostro tempo*, (Svetnik za naš čas), LDC, Torino 1980,75.103.

Vsak kristjan je v svojih dejanskih okoliščinah očitno poklican, da bi sebi lastno utelesil edinstveno Jezusovo podobo, ne da bi jo seveda izčrpal. Svetniki ponujajo določeno in veljavno pot do tega poistenja z Gospodom Jezusom.

V razlagi vezila, ki jo predlagam salezijanski družini, bom razvijal tri temeljne vsebine: prvine don Boskove duhovnosti; pastoralna ljubezen kot središče in povzetek salezijanske duhovnosti ter salezijanska duhovnost za vse poklice. Ob sklepu bom navedel nekaj določenih nalog, ki jih že spotoma podajam bolj na široko.

1. PRVINE DON BOSKOVE DUHOVNOSTI

Priti do natančnega ugotavljanja don Boskove duhovnosti ni lahko dejanje; morda je zato ta vidik njegove podobe manj poglobljen. Don Bosko je človek, ves usmerjen v apostolsko dejavnost; ni nam dal opisa svoje duhovne izkušnje, ni nam zapustil posebnih razglabljanj o svoji duhovni izkušnji. Ni pisal duhovnih dnevnikov in ne zapustil razlag svojih notranjih vzgibov; raje nam je podal duha, opisujoč dogodke svojega življenja, ali s pomočjo življenjepisov svojih fantov. Seveda ni dovolj reči za koga, ki opravlja dejavno pastoralo, posredniško pastoralo med »poklicno« in ljudsko duhovnostjo, da je njegova duhovnost apostolska; treba je opisati jedro njegove duhovne izkušnje.

Tu se postavi resno vprašanje: kako raziskovati don Boskovo duhovnost glede na izjemno pomanjkljivost virov njegovega notranjega življenja? Pustimo teologom duhovnosti, da bodo poglobili to metodološko tematiko, in poskušajmo ugotoviti nekatere temeljne in značilne prvine njegove duhovne izkušnje.

Duhovnost je samosvoj način, kako začititi krščansko svetost in po njej hrepeneti; je poseben način, kako uravnjavati lastno življenje k pridobivanju krščanske popolnosti in k deležnosti pri posebni karizmi. Z drugimi besedami: je krščansko doživljanje, delovanje, povezano z Bogom, ki predpostavlja vero.

Salezijanska duhovnost vsebuje razne prvine: je slog življenja, molitev, delo, medosebni odnosi; je oblika skupnostnega življenja; je vzgojno-pastoralno poslanstvo, ki temelji na pedagoški dediščini; je formativni postopek; je skupek značilnih vrednot in drž; je posebna pozornost do Cerkve in družbe s pomočjo posebnih področij prizadevanja; je zgodovinska dediščina dokumentacije in spisov; je lastna govorica, je izrazito sosledje ustanov in dejavnosti; je koledar z lastnimi prazniki in spomini ...

V splošnem orisu zgodovinskih in duhovnih navedb 19. stoletja bomo posebej navedli nekatere prvine, ki se nam zdijo posebno pomembne za opis don Boskove duhovne izkušnje: njegovo izhodišče, njegova globoka korenina, njegovo orodje in njegov cilj.

1.1. Izhodišče: Božja slava in zveličanje duš

Don Boskova ljubezen je bila Božja slava in zveličanje duš. Pospeshevati Božjo slavo in zveličanje duš ustreza prilagoditvi lastne volje Božji volji, ki prav tako želi polno podaritev dobrega, ki je on sam, oz. njegova slava, kakor tudi pristno uresničitev dobrega za človeka, ki je zveličanje njegove duše.

V nekem redkem odlomku svoje »povesti duše« je don Bosko izpovedal (1854) svojo skrivnost glede namenov njegove dejavnosti: »Ko sem se dal v to obliko svete službe, sem se namenil posvetiti vsako svoje delo v večjo Božjo slavo in v blagor duš, nameraval sem si prizadevati, da bi napravil dobre državljane na tem svetu, da bi bili potem nekoč vredni prebivalci nebes. Bog naj mi pomaga, da bi mogel to nadaljevati vse do zadnjega diha svojega življenja. Tako bodi.«²

V istem besedilu, nekaj vrstic prej je zapisal:

»*Ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum* (Da bi razkropljene Božje otroke zbral v eno, Jn 11,52). Besede svetega evangelija, ki nam pomagajo spoznati bistvo Božjega Zveličarja, ki je prišel iz nebes na zemljo, da bi zbral vse Božje otroke, razkropljene na razne strani zemlje,

² G. Bosco, *Piano di regolamento per l'Oratorio maschile di S. Francesco di Sales in Torino nella regione Valdocco; Introduzione*, v: P. Braidò (ur.), *Don Bosco Educatore; Scritti e Testimonianze*, LAS, Roma 1997, 111.

se zdi, da se morejo dobesedno uporabiti za mlade naših dni. Ta najnežnejši in najdragocenejši del človeške družbe, na katerem temeljijo upi za srečno prihodnost, sam po sebi ni pokvarjene narave [...] Težava je v iskanju načina, kako bi jih zbrali, jim mogli govoriti in jih poboljšati. To je bilo poslanstvo Božjega Sina, samo to more posvetiti njegovo vero.«³

V temeljni odločitvi za oratorij je odrešenijska Božja volja, izražena v učlovečenju Sina, ki je bil poslan, da bi zbral v eno okrog sebe razkropljene ljudi v blodnjakih zmot in na zgrešenih poteh odrešenja. Oratorij se torej uvršča v načrt odrešenja; je človeški odgovor na Božji klic, ne pa dejavnost, utemeljena na dobri volji kakega posameznika.

Za potrditev tega beremo v kroniki 16. januarja 1861: »Ko so ga vprašali za mnenje glede sistema o učinkovitosti milosti, je odgovoril: veliko sem razmišljal o teh vprašanjih; toda moj sistem je tisti, ki pospešuje večjo Božjo slavo. Kaj mi je bolj pomembno, imeti strog sistem, ki potem pošlje dušo v pekel, ali imeti odprt sistem, da bi le pripeljal duše v raj?«⁴

Podobno se izrazi o svojem načinu ravnanja v svojih pobudah 16. februarja 1876: »Mi gremo naprej vedno z gotovostjo. Preden se lotimo stvari, se prepričamo, ali je Božja volja, da se uresničijo. Vedno začenjamo naše stvari z gotovostjo, da je Bog, ki jih hoče. Ko imamo to gotovost, gremo naprej. Če se zgodi, da se srečamo s tisoč težavami na poti, ni pomembno, Bog to hoče in mi smo brez strahu pred katero koli težavo.«⁵

Isti cilji kakor oratorija so tudi tisti »Ustanove oratorijev«, kar pomeni Salezijanske družbe, Družbe hčera Marije Pomočnice, salezijanskih sodelavcev, Združenja Marije Pomočnice; vsi so spodbujeni, pospeševani in vodeni z istim ciljem. Naj bo dovolj nekaj navedkov, ki se tičejo salezijancev, med mnogimi, ki bi jih mogli navesti.

V uvodu k prvi izdaji konstitucij don Bosko zagotavlja, da so se prvi kleriški sodelavci pridružili »z obljubo, da se ne bodo ukvarjali z drugimi, temveč le s tistimi reči, ki jih bo njihov predstojnik presodil v večjo Bož-

³ N.d., 108-109.

⁴ D. Ruffino, *Cronache dell'Oratorio di S. Francesco di Sales*, št. II, 1861, 8-9.42.

⁵ G. Barberis, *Cronichetta*, zv. 4, 52.

jo čast in v blagor lastne duše«⁶ V naslednjem poglavju o cilju Družbe se ponovi: Salezijanci »se združijo, da bi oblikovali eno srce in eno dušo, da bi ljubili Boga in mu služili«.⁷

Tudi v prošnji z dne 11. junija 1860, poslani turinskemu nadškofu za odobritev konstitucij, beremo: »Samo želja, da bi si zagotovili naše večno zveličanje, nagiba podpisane, da so se povezali v skupnostno življenje z namenom, da bi z večjo lahkoto dosegali stvari, ki se tičejo Božje slave in zveličanja duš.«⁸ Dne 2. januarja 1880 je nato pisal kardinalu Ferrieriju, da je bil cilj salezijanske ustanove vedno isti: »Menim, da morem zagotoviti vaši eminenci, da salezijanci nimajo drugega cilja, kakor da bi delali v večjo Božjo čast in v korist svete Cerkve, da bi širili evangelij Jezusa Kristusa med Indijanci Pampe v Patagoniji.«⁹

Don Bosko je sicer že opredelil isto namembnost porajajoči Družbi svetega Frančiška Saleškega, ko je pisal salezijancem 9. junija 1867 svojo okrožnico, dve leti pred odobritvijo iste kongregacije: »Prvi cilj naše Družbe je posvečenje njenih članov [...] Vsak mora vstopiti v družbo voden samo od želje, da bi služil Bogu z večjo popolnostjo, da bi storil dobro sebi; storiti resnično dobro samemu sebi pomeni duhovno in večno dobro.«¹⁰

1.2. Globoka korenina: združenje z Bogom

Unum necessarium (*Le eno potrebno*) je globoka korenina njegovega notranjega življenja, njegovega pogovora z Bogom in njegove apostolske delavnosti. Nikakršnega dvoma ni, da don Boskova svetost odseva iz njegovih del, toda zanesljivo res je, da so dela le izraz njegove vere. Niso le uresničena dela, ki don Boska napravljajo za svetnika, kakor nas spominja sv. Pavel: »Ko bi govoril človeške in angelske jezike, ljubezni pa bi ne imel ..., mi nič ne koristi« (1 Kor 13,1.3); temveč je vera, poživljena z dejavno ljubeznijo (prim. Gal 5,6), ki ga napravlja svetega: *po sadovih boste spoznali njegova dela* (prim. Mt 7,16.20).

⁶ G. Bosco, *Costituzioni della società di S. Francesco di Sales [1858] – 1875; Testi critici, a cura di Francesco Motto*, LAS, Roma 1982,70-71.

⁷ N.d.,82.

⁸ *Epistolario*, F. Motto (ur.), zv. I,406.

⁹ *Epistolario*, F. Motto (ur.), zv. III,544.

¹⁰ *Epistolario*, F. Motto (ur.), zv. II,386.

K združenju z Bogom, resničnemu in ne le psihičnemu, so povabljeni vsi kristjani. Združenje z Bogom pomeni živeti lastno življenje v Bogu in njegovi navzočnosti. Božje življenje je v nas po deležnosti; to je življenje vere, upanja in ljubezni, h kateremu zanesljivo vodijo vdihnjene kreposti, moralne kreposti itn. Don Bosko da evangeljsko moč svojemu doživljanju, izročanje vere napravi za cilj svojega življenja, po logiki teoloških kreposti: z vero, ki postane očarljiva za mlade, z upanjem, ki postane svetla beseda zanje, z ljubeznijo, ki postane znamenje ljubezni do najbolj oddaljenih.

Don Bosko je bil vedno zvest svojemu poslanstvu učinkovite ljubezni: tam, kjer bi raztelesen mysticizem tvegalo, da bi podrl mostove do resničnosti, ga je vera prisilila, da je ostal na okopu z dejanjem skrajne zvestobe ubogemu človeku. Tam, kjer bi mogla nastopiti utrujenost in sprijaznenost, ga je poživiljalo upanje. Tam, kjer se je zdelo, da ni zdravila, ga je silila k dejavnosti pot, ki jo nakazuje Pavel: »Caritas Christi urget nos« (Kristusova ljubezen nas priganja, 2 Kor 9,22). Ljubezen, ki jo je živel don Bosko, se ni ustavila pred težavami: »Slabotnim sem postal slaboten ... da bi jih nekaj zagotovo rešil« (1 Kor 9,22). Na vzgojnem področju ni bilo bojazni pred porazi, temveč pred nedelavnostjo in izmikanjem.

Živeti vero: pomeni z veseljem se polni zaupanja prepustiti Bogu, ki se je razodel v Jezusu, tako da smo sposobni odrešenjsko živeti v vseh razmerah: to pomeni sprejeti vse zgodovinske okoliščine tako, da dopustimo Bogu, da razodene svoje odrešenjsko delovanje. Noben položaj ne ustreza popolnoma primerno Božjemu načrtu, toda človek more v vsakem položaju živeti tako, da vedno izpolni Božjo voljo.

Živeti upanje: pomeni pričakovati Boga vsak dan, da bi bili sposobni sprejeti njegov prihodnji dar. To pomeni pričakovati vsak dan Boga, ki prihaja po ustvarjenih darovih: vsak dan ima svoj dar. Tako je v vsakršnih razmerah, tudi v neuspehu: Nič nas ne more »ločiti od Božje ljubezni v Jezusu Kristusu« (Rim 8,39).

Živeti ljubezen: pomeni posedanjiti prostor Božje ljubezni. Da bi bili sposobni darovanjske drže, je potrebna trajna vaja; potrebno je ozračje, ki nas spodbuja: in salezijansko poslanstvo je brez dvoma tako.

Vse to je don Bosko živel v *duhu pristne pobožnosti*. Ni zapustil obrazcev pobožnosti in niti ene svojih posebnih pobožnosti. Njegovo pojmovanje je stvarno in pripravno: samo molitve dobrega kristjana, lahke, preproste, a opravljene vztrajno. Don Bosku je bilo pri srcu, da bi salezijanci posvečali vse svoje življenje zveličanju duš in posvetili svoje delo, darujoč ga Bogu. Molitev je bila namenjena povzdigovanju duha k Bogu, kot prošnja in kot hrana, z drugimi besedami, »pobožne vaje« imajo neke vrste asketično vlogo. Sadovi takih vaj v don Boskovem življenju so bili vsem pred očmi.

Prisluhnimo dvema pričevanjema. Poglejmo, kaj je neki nekdanji gojenec petinštiridesetih let, vojak in učitelj v vojski, iz Firenc pisal don Bosku v Turin:

»Moj dragi don Bosko, zdi se, da se upravičeno pritožujete čezme, da, toda vedite tudi, da sem vas vedno in vas bom vedno imel rad. V vas najdem vso podporo in od daleč občudujem vaše kretnje; nisem govoril in tudi nisem dopustil slišati slabo o vas; vedno sem vas branil. Vidim v vas tistega, ki bi mojo dušo obrnil z vsakim migljajem; ostal sem v zadregi, vznesen in pretresen v svojem umovanju; bil je močan in občuten: v meni je spodbudil vznemirjenost in napravil, da sem ostal očaran, ko sem videl, da me imate silno radi, da, dragi don Bosko. Verujem v občestvo svetih [...]. Nihče bolje od vas ne pozna mojega srca in boste mogli presoditi. Zato sklenem: svetujte mi, ljubite me, odpustite mi in me priporočite Bogu, Jezusu in presveti Devici Mariji ... Pošiljam vam poljub srca in izpovedujem z izpovedjo vere, da vas imam rad ...«¹¹

Drugo pričevanje je ena zelo ganljivih strani svetega don Orioneja svojim klerikom leta 1934, v letu don Boskove kanonizacije:

»Zdaj vam bom povedal razlog, vzgib in vzrok, zaradi katerega je don Bosko postal svetnik. Don Bosko je postal svetnik, ker je hranil svoje življenje z Bogom, ker je hranil naše življenje z Bogom. V njegovi šoli sem se naučil, da ta svetnik ni polnil naših glav z neumnostmi ali z drugimi rečmi, temveč nas je hranil z Bogom in samega je hranil z Bogom, z Božjim Duhom. Kakor mati hrani samo sebe, da potem nahrani svojega otroka, tako je

¹¹ F. Motto, *Ricordi e riflessi di una educazione ricevuta*, v: *Ricerche Storiche Salesiane* 11(1987), 365.

don Bosko hranil samega sebe z Bogom, da bi z Bogom nahranil tudi nas. Zato tisti, ki so poznali svetnika in ki so imeli izredno milost, da so rasli blizu njega, da so poslušali njegove nauke, da so se mu približali in na neki način živeli življenje svetnika, so iz tistih stikov dosegli nekaj, kar ni zemeljsko, kar ni človeško; nekaj, kar je hranilo njegovo življenje svetnika. In on je nato vse usmerjal v nebo, vse je usmerjal k Bogu in iz vsega je izpeljal vzgib, da je naša srca dvigal k nebu in usmerjal naše korake proti nebu.«

1.3. Orodje: nevidne vrednote, uresničene v vidnih dejanjih

V središču don Boskove duhovnosti je samo Bog: treba ga je spoznati, ljubiti in mu služiti, da bi dosegli lastno zveličanje, z uresničitvijo svojega dejanskega osebnega poklica: redovniška in apostolska predanost – dobrodelna, vzgojna in pastoralna – mladim, predvsem ubogim in zapuščenim, z namenom njihovega celostnega zveličanja, po vzoru Kristusa Odrašenika in v šoli Marije, matere in učiteljice. V enem od njegovih zvezkov pisem npr. ni zastoj najpogostejši samostalnik »Bog«, najpogostejši glagol za glagolom »delati« pa je »moliti«.¹²

Don Bosko goji dejavno duhovnost; nagnjen je k dejavnosti in k delavnosti, ki jo spodbuja nujnost in zavest, da gre za nebeško poslanstvo. Izbira delavnosti daje poseben smisel glede na apostolsko dejavnost. Če je pri sv. Alfonzu vzlet predvsem znotraj človeka, pri don Bosku dobi večji smisel v delavnosti: vzlet pomaga lotiti se dejanj, ki jih Bog zaupa v uresničenje.

Pri don Bosku odkrijemo relativnost stvari in sočasno njihovo nujno uporabnost za namen, ki mu je pri srcu. On se raje ne navezuje strogo na določene načrte (obrazce); boljše se mu torej zdi uporabno pastoralno in duhovno branje kakor spekulativno teološko. V njem je izvirna posebnost: zveličanje se da doseči s postopki ljubeznivosti, blagosti, veselja, ponižnosti, evharistične in marijanske pobožnosti, ljubezni do Boga in do ljudi.

Odnos med ljubeznijo do Boga in bratsko ljubeznijo je isti za kristjana in tudi za redovnika. Gre za živeto posvetitev Bogu v njegovo večjo čast

¹² F. Motto, *Verso una storia di Don Bosco più documentata e più sicura*, v: *Ricerche Storiche Salesiane* 41(2002),250-251.

in za popolno predanost delovanju v blagor lastne duše in drugih, kakor tudi za darovanje brez slehernega pridržka zase, storjeno v občestvu z brati, v ljubezni pokorščine in skupnostne solidarnosti.

Don Bosko se je znal resnično vključiti v družbo s človeško rahločnostjo in duhovniško udeležbo. Izžareval je pričevanje vere, spodbujal brez ozira na ljudi in se vključeval neposredno tudi tam, kjer se je očem nekaterih zdelo, da je v nevarnosti duhovniško dostojanstvo. Živel je za velike vrednote svojega poklica, a jih je znal tudi preoblikovati v družbena dejanja, v stvarne drže, ne da bi se umikal v duhovno, v cerkveno in bogoslužno območje, pojmovano kot prostor, kjer so izvzeta vprašanja sveta in življenja.

V don Bosku se je Duh spremenil v življenje. Ni bežal naprej pa tudi ni zaostajal. Močno zakoreninjen v svojem poklicu, vsakdanjika ni živel kot brez obzorij; kot v zavarovani luknji; kot v zavračanju odprtega soočenja s široko in razvejeno stvarnostjo; kot v zoženem svetu z malo potrebnimi za izpolnitev; kot v kraju s skoraj strojnimi ponavljanjem običajnih drž; kot v zavračanju napetosti zahtevnega žrtvovanja, tveganja, odpovedi na neposreden uspeh, boja.

V tem pogledu je zanimiv navedek izpred 120 let, ki bi ga mogli – razen kakšnega izraza – zamenjati za sodobnega. Gre za »zunanje« pričevanje o don Bosku. Ponuja nam branje, ki so ga drugi, morda tudi navdihnjeni od salezijancev, napravili o njegovi ustanovi; kardinal vikar mesta Rima, Lucido Maria Parocchi, je 1884 zapisal:

»V čem je posebnost salezijanske družbe? Nameravam vam govoriti o tem, kar vašo družbo razlikuje od drugih, o tem, kar oblikuje vaš značaj; tako kot se frančiškani ločijo od drugih po uboštvu, dominikanci po obrambi vere in jezuiti po kulturi. Vaša družba pa ima nekaj, kar je povezano s frančiškani, dominikanci in jezuiti, a se loči po predmetu in postopkih ... Kaj je torej posebnega v salezijanski družbi? Kakšen je njen značaj in njen videz? Če sem prav razumel, če sem dobro doumel bistvo, njen poseben značaj, njena podoba, njena bistvena značilnost je ljubezen, izpolnjena po zahtevah sveta: *Nos credidimus caritati: Deus caritas est* (*Mi smo spoznali ljubezen in verujemo vanjo: Bog je ljubezen* (1 Jn 4,16).

Današnji čas morejo pritegniti k dobremu samo vabeča dejanja ljubezni. Svet zdaj noče poznati nič drugega kot gmotne stvari; ničesar noče vedeti o duhovnih rečeh. Ne pozna lepote vere, pozablja veličino religije, zavrača upanje na prihodnje življenje, zanika samega Boga. Današnji čas razume ljubezen le kot sredstvo, ne pa kot cilj in počelo. Zna razčleniti to krepost, ne zna pa jo sestaviti v celoto. *Animalis homo non percipit quae sunt spiritus Dei* (Posvetni človek ne sprejema tega, kar prihaja iz Božjega Duha, prim. 1 Kor 2,14), pravi sv. Pavel. Reči ljudem današnjega časa: 'Trebja je rešiti duše, ki se pogubljujejo, potrebno je poučiti tiste, ki ne poznajo načel religije, treba je dati miloščino iz ljubezni o Boga, ki bo nekega dne poplačal velikodušne' – tega ljudje našega časa ne razumejo. Potrebno se je prilagoditi času, ki leti, leti. Poganom se Bog da spoznati po naravnem zakonu; Hebrejcem s pomočjo biblije, pravoslavnim Grkom po njihovem izročilu očetov; protestantom s pomočjo evangelija; sodobnemu času pa po ljubezni. Recite temu času: mlade odstranim z ulic, da jih ne povozi tramvaj in da ne padejo v vodnjak; dam jim prenočišče, da ne kvarijo svoje mladosti s slabimi navadami in s krokanjem; pošiljam jih v šole za vzgojo, da ne postanejo bič družbe in zaidejo v zapor; sklicujem jih k sebi in jih varujem, da ne bi izkopali oči drug drugemu; tedaj bodo ljudje tega časa razumeli in bodo začeli verovati.«¹³

Glede naših ustanov moramo misliti na to, da če *laiki* cenijo naše socialne usluge, jih pogosto zaradi hitrosti in učinkovitosti naše pomoči, zaradi koristnega vidika usluge; skoraj sekularizirajo religioznega uslužbenca, saj vidijo le njegovo filantropijo (človekoljubje), ne pa evangeljsko navdihnjene ljubezni. Včasih naše ustanove ocenjujejo po meri razvedrilnih dejavnosti ali pa zgolj po ugledu, kadar umanjka socialna država. Pa celo *verujoči* pogosto dvomijo o verski vrednosti naših ustanov, tudi kadar jih podpirajo in jih uporabljajo; prepustijo se odgovornosti upravljavcev in se ne navdihujejo z versko izkušnjo Družbe. Preveč je prostovoljcev, ki imajo pomanjkljivo zaupanje v pristojnost in prožnost naših ustanov. Imamo o čem premišljevat. In veliko!

¹³ *Bollettino Salesiano* 8(1884), št. 6,89-90.

1.4. Doseči cilj: svetost

Don Bosko se umešča v sloj pobožnega humanizma sv. Frančiška Saleškega, ki vsem vrstam ljudi predlaga pot svetosti. Lastnost, ki jo je poudaril don Bosko, pa je svetost, ki je skupna vsem, za vsakogar primerno njegovem stanu. Ne loči stopenj svetosti in zavrača tako členitev. Uporablja sholastične vzorce, vzete iz katoliške duhovnosti svojega časa. Njegova teologija je kristocentrična in evharistična, marijanska, ki jo žene vaja v nekaterih krepostih, posebno pokorščine. Svetost ne izključuje radosti in veselja; ne zahteva pokore, temveč prizadevnost, ki izhaja iz življenja milosti v izpolnjevanju dolžnosti.

Da bi pokazal stanje ljubezni, ki nas nagiba k takojšnjemu in prizadevnemu delovanju za Boga, don Bosko raje kot klasični izraz »pobožnost«, uporablja izraz svetost, tisto, v kateri živi človek v stanju milosti, ker mu je uspelo, z osebnim prizadevanjem in s pomočjo Svetega Duha, da se izogiba grehu v najbolj splošnih mladinskih oblikah: slabi prijatelji, slabi pogovori, nečistost, pohujšanje, kraja, nezmernost, napuh, oziranje na ljudi, zanemarjanje verskih dolžnosti ...

Po svetem Frančišku Saleškem in pred 2. vatikanskim cerkvenim zborom, nas don Bosko uči, da je svetost mogoče doseči vsem, da je dovolj milosti podarjeno vsem, da bi jo dosegli in da je svetost zelo odvisna od sodelovanja človeka z milostjo. Gotovo da je svetost težko doseči, ni pa nemogoče, zaradi raznih ovir: nepopolnosti, napake, strasti, hudobni duh, greh. Svetost ni nemogoča, ker so nam na voljo mnoga sredstva: božje kreposti, darovi Svetega Duha, podarjene in pridobljene kreposti, asketično prizadevanje ...

Naša duhovnost je v nevarnosti, da bi se izničila, ker so se časi spremenili in ker jo včasih mi živimo površno. Da bi jo poživili, moramo znova na pot z don Boskom, z njegovo duhovno izkušnjo in njegovim preventivnim sistemom. V don Boskovem času so kleriki videli, kar ni bilo dobro, in niso hoteli postati redovniki, on pa jih je očaral. Mladi potrebujejo »pričevalce«, kot je zapisal Pavel VI. Danes so potrebni duhovni ljudje, ljudje vere, občutljivi za Božje reči in pripravljeni na redovniško pokorščino pri iskanju najboljšega. Ne osvobaja nas novotarija, temveč resnica; resnica ne more biti moda, površnost in improvizacija: *veritas liberabit vos (resnica vas bo osvobodila, Jn 8,32)*.

2. SREDIŠČE IN POVZETEK SALEZIJANSKE DUHOVNOSTI: PASTORALNA LJUBEZEN

Pravkar smo videli, kakšne narave je don Boskova duhovna podoba; globoko človeški in popolnoma odprt za Boga; v soglasju s tema dvema razsežnostma je izpolnjeval življenjski načrt, ki ga je odločno prevzel: služenje mladim. Don Rua pravi: »Ni napravil koraka, ni izrekel besede, ni se lotil ničesar, ki bi ne imelo za cilj rešitve mladine.«¹⁴ Če preučujemo njegov načrt za mlade, vidimo, da ima »srce«, prvino, ki mu daje smisel in izvirnost: »Zares mu ni bilo nič drugega pri srcu kakor duše.«¹⁵

Gre torej za globljo in stvarno razlago enosti njegovega življenja: s svojo predanostjo mladim jim je don Bosko hotel izročiti izkušnjo z Bogom. On ni imel le širokosrčnosti ali filantropije, temveč pastoralno ljubezen. Ta je bila »središče in povzetek« salezijanskega duha.¹⁶

Središče in povzetek je izzivalna in obvezujoča trditev. Lažje je naštetih razne poteze naše duhovnosti, tudi temeljne, ne da bi se zavzeli, da bi ugotovili med njimi zvezo ali prednostno lestvico in določiti poglavitno. V tem primeru je treba vstopiti v don Boskovo ali v salezijančevo dušo in odkriti tisto, ki razloži njegov slog. Da bi doumeli, kaj vključuje pastoralna ljubezen, napravimo tri korake: najprej razmislimo o ljubezni, nato kaj pomeni pastoralna in končno o oznaki salezijanska pastoralna ljubezen.

2.1. Ljubezen

Sveti Frančišek Saleški pravi: »Oseba je popolnost veselja; ljubezen (amor) je popolnost osebe; in usmiljena ljubezen (caritas) je popolnost ljubezni.«¹⁷ Gre za univerzalno gledanje, ki na rastočo lestvico postavi štiri načine bivanja: biti, biti oseba, ljubezen kot najvišji izraz osebe in usmiljena ljubezen (caritas) kot najvišja oblika ljubezni.

¹⁴ *Konstitucije SDB* 21.

¹⁵ N. d.

¹⁶ Prim. *Konstitucije SDB* 10; *Konstitucije HMP* 80.

¹⁷ F. di Sales, *Trattato dell'amore di Dio*, zv. II, knjiga 10. pogl. 1.

Ljubezen je najvišja točka, ki jo doseže dozorevanje katere koli osebe, kristjana ali nekristjana. Vzgojno prizadevanje si postavi za cilj: peljati osebo do sposobnosti darovanja, k podarjajoči ljubezni.

Psihologi pravijo, in ne samo Jezus Kristus, da je zrela in srečna osebnost sposobna za širokosrčnost in nesebičnost in zmore živeti v ljubezni, ki ni le poželjiva, tj. iščoča lastno zadovoljitev, da bi bila ljubljena. Razine oblike nevroze ali motnje osebnosti prihajajo iz osredinjenja nase in ustrezne terapije so vse usmerjene v odpiranje in usmeritev k drugim.

Ljubezen je zato poglobitna ponudba v vsaki duhovnosti, ni le prva in glavna zapoved in torej prednostni načrt za duhovno pot, temveč tudi vir moči za napredovanje. Posebno sveti Pavel nam daje o njej obilno razglabljanje (1 Kor 13); pa tudi sveti Janez (1 Jn 4,7-21). Ustavimo se pri nekaterih jedrih.

Začetek ljubezni (*caritas*) v nas je skrivnost milosti; ne prihaja iz človeške pobude, temveč je udeležba pri Božjem življenju in učinek navzočnosti Svetega Duha. Ne bi mogli ljubiti Boga, če nas on ne bi prvi ljubil; občutimo ga in dan nam je užitek in spoznanje, da mu odgovorimo. Tudi bližnjega ne bi mogli ljubiti in prepoznati v njem Božjo podobo, če ne bi imeli osebne izkušnje Božje ljubezni.

»Božja ljubezen [je] izlita v naša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan« (Rim 5,5). Pa tudi za človeško ljubezen ni razumske razlage, zato pravimo, da je slepa. Nikomur ne uspe z gotovostjo razložiti, zakaj se kaka oseba zaljubi v drugo.

Ker je po svoji naravi udeležba pri Božjem življenju in skrivnostno občestvo z Bogom, ustvarja ljubezen v nas sposobnost, da odkrijemo in zaznamo Boga: religija brez ljubezni oddaljuje od Boga. Pristna ljubezen, tudi zgolj človeška, tiste, ki so daleč, približuje veri in verskemu okolju. Prilika o usmiljenem Samaritanu izostri odnos med religijo in ljubeznijo, s prednostjo druge.

Sveti Janez to povzema v prvem pismu, ko piše: »Ljubi, ljubimo se med seboj, ker je ljubezen od Boga in ker je vsak, ki ljubi, iz Boga rojen in Boga pozna. Kdor ne ljubi, Boga ni spoznal, kajti Bog je ljubezen« (1 Jn 4,7-8). Pri svetem Janezu glagol *poznati* pomeni *imeti izkušnjo*, bolj kot imeti natančne pojme: kdor ljubi, ima izkušnjo z Bogom.

Ker je ljubezen dar, ki nam dopušča spoznati Boga z izkušnjo, nas usposablja tudi za uživanje v dokončnem gledanju: »Zdaj gledamo z ogleдалom, v uganki, takrat pa iz obličja v obličje. Zdaj spoznavam deloma, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan« (1 Kor 13,12).

Zato ljubezen ni le posebna krepost, temveč vzorec in bistvo vseh kreposti in tega, kar oblikuje in gradi osebo: »Ko bi govoril človeške in angelske jezike ... In ko bi imel dar preroštva ... in ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal ... In ko bi razdal vse svoje imetje, da bi nahranil lačne ... ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne koristi« (1 Kor 13,1-3).

Ljubezen in njeni sadovi so zato resničnosti, ki trajajo in kljubujejo časom: »Ljubezen nikoli ne mine. Preroštva bodo prenehala, jeziki bodo umolknili, spoznanje bo prešlo, kajti le delno spoznavamo in delno prerokujemo. Ko pa pride popolno, bo to, kar je delno, prenehalo« (1 Kor 13,8-10). To se ne nanaša le na življenje, temveč na našo zgodovino. Tisto, kar gradimo na ljubezni, ostane in gradi našo osebnost, našo skupnost, našo družbo; tisto pa, kar temelji in se gradi na sovraštvu in sebičnosti, je zapravljeno.

Zato je ljubezen največja in korenina vseh karizem, s katero se gradi in deluje Cerkev. Potem ko je razložil namen in uporabnost raznih karizem, uvede sveti Pavel v nagovor o ljubezni s temi besedami: »A vendar morate hrepeneti po večjih milostnih darovih. Naj vam pokažem še odličnejšo pot« (1 Kor 12,31).

Je poglobitna karizma, tudi kadar se izraža v vsakdanjih dejanjih in ne kaže ničesar izrednega in kriččega: »Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva je ljubezen, ni nevoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli pa se resnice. Vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse prenese« (1 Kor 13,4-6).

Za don Boska in mater Mazzarello, kakor za vse svetnike, je ljubezen v središču. Je glavni poudarek njihovega življenja. To je treba vedeti in povedati. Včasih namreč kakšen član salezijanske družine izkusi, odkrije pomembnost ljubezni v kakem cerkvenem gibanju, potem ko je dosti let živel v duhovnosti naše salezijanske karizme. Zdi se, kakor da prej ne bi bil slišal učinkovito govoriti in ne bi bil mogel to živeti z vso močjo.

V sanjah o desetih diamantih – ki so prilika o salezijanskem duhu – je ljubezen postavljena spredaj, prav na srce osebnosti: »Trije od diamantov so bili na prsah ... Nad tistim, ki je bil na srcu, je bil napis: ljubezen.«¹⁸ V teh sanjah je tisto, kar je na sprednji strani, temeljni del našega duha.

Vrh tega sta ljubezen priporočala naša ustanovitelja v raznih oblikah: kot temelj življenja skupnosti, pedagoško načelo, vir pobožnosti, pogoj ravnotežja in osebne sreče, izpolnjevanje posebnih kreposti, kot so prija-teljstvo, vzgojenost in odpoved lastnim željam.

Cilj posvečenega življenja je naučiti se ljubiti, kar ni nič drugega kakor »pot, ki vodi k Ljubezni«.¹⁹ Skupek postopkov in vaj, pravil in duhov-nih naukov hoče doseči eno samo stvar: usposobiti nas za sprejemanje drugih in se velikodušno postaviti v njihovo službo.

2.2. Pastoralna ljubezen

Ljubezen ima veliko izrazov: materinska ljubezen, zakonska ljubezen, dobroteljska, sočutje, usmiljenje, ljubezen do sovražnikov, odpuščanje. V zgodovini svetosti se taki izrazi pojavijo na vseh področjih človeškega življenja. Mi salezijanci (SDB) in hčere Marije Pomočnice (HMP) ter na splošno vse skupine salezijanske družine govorimo o *pastoralni ljubezni*.

Ta izraz je velikokrat uporabljen v naših *Konstitucijah* in *Statutih* raznih skupin, listinah in pogovorih. Kaj pomeni pastoralna ljubezen, pove dobro 2. vatikanski koncil, ko o tistih, ki skrbijo za vzgojo in vero, pravi: »Dana jim je zakramentalna milost, da bi z molitvijo, žrtvijo in pridiganjem ... opravljali popolno službo pastoralne ljubezni: ne bojijo se torej dati življenja za svoje ovce in kot vzor čredi vodijo Cerkev tudi z zgledom v smeri vse večje svetosti.«²⁰

Izraz *pastoralna* hoče nakazati posebno obliko ljubezni; takoj nam prikliče v spomin podobo Jezusa dobrega pastirja.²¹ Pa ne le oblike njegovega delovanja: dobroto, iskanje izgubljenega, dialog, odpuščanje; temveč

¹⁸ MB XV, *Sanje o prihodnosti Družbe*, 183s.

¹⁹ Konstitucije SDB 196.

²⁰ *Luč narodov* 41.

²¹ Prim. Jn 10.

tudi in nadvse bistvo njegovega poslanstva: razodetje Boga vsakemu človeku, moškemu in ženski. Nadvse očitna je razlika med oblikami ljubezni, ki usmerjajo prednostno pozornost na potrebe ljudi: zdravje, hrano, delo.

Značilna prvina pastoralne ljubezni je oznanjevanje evangelija, vzgoja za vero, oblikovanje krščanske skupnosti, evangeljsko prekvašenje okolja. Zahteva torej polno razpoložljivost in podaritev za odrešenje človeka, kakor jo je pokazal Jezus: vseh ljudi in vsakega človeka, tudi vsakega posameznika. Don Bosko in za njim naša salezijanska družina izraža to ljubezen z geslom *Da mihi animas, cetera tolle* (Daj mi duše, drugo vzemi).

Velike ustanove in veliki tokovi duhovnosti so povzeli jedro lastne karizme v kratek izraz: »V vse večjo Božjo slavo« je načelo jezuitov. »Mir in dobro« je frančiškanski pozdrav. »Moli in delaj« je načrt benediktincev. »Premišljevanje in drugim izročiti premišljevano« je pravilo dominikancev. Pričevalci prvega obdobja in nadaljnje poglobljanje naše družbe nas utrjuje v prepričanju, da je izraz, ki povzema salezijansko duhovnost, prav *Da mihi animas, cetera tolle*.

Gotovo, ta izraz prihaja pogosto iz don Boskovih ust in je vplival na njegovo duhovno podobo. Je načelo, ki je prevzelo Dominika Savia v don Boskovi pisarni, ko je bil ta še mlad duhovnik (34 let). Dominiku je navdihnilo razlago, ki je postala slovita: »Zdaj razumem, tu ne gre za trgovanje z denarjem, temveč z dušami. Razumem: upam, da bo moja duša tudi deležna tega trgovanja.«²² Za tega dečka je torej jasno, da mu don Bosko ni nudil samo šolo in dom, temveč priložnost za duhovno rast.

To izrazje je bilo sprejeto v bogoslužje: »Tudi v nas vnemi isto apostolsko ljubezen, da bomo iskali duše in služili tebi, ki si edino in najvišje dobro.«²³

Prav je bilo tako, saj je don Bosko imel ta namen s postavljanjem svojih ustanov: »Namen te Družbe, kakor ga razumemo v njenih članih, ni drugo kakor povabiti, da bi se združili, gnani z geslom svetega Avguština: *Divinorum divinissimum est in lucrum animarum operare* (najbolj božansko je delati za zveličanje duš).«²⁴

²² G. Bosco, *Vita di San Domenico Savio*, SEI, Torino 1963, pogl. VIII,34.

²³ Glavna prošnja na slovesni praznik svetega Janeza Boska.

²⁴ MB VII, 622.

2.3. Salezijanska pastoralna ljubezen

V salezijanski zgodovini beremo: »Zvečer 26. januarja 1854 smo se zbrali v don Boskovi sobi in nam je bilo predloženo, da bi s pomočjo Gospoda in svetega Frančiška Saleškega napravili preizkušnjo dejanske vaje v ljubezni ... Od tedaj je bilo tistim, ki so si zadali ali si bodo zadali to vajo, dano ime salezijanci.«²⁵

Za don Boskom so vrhovni predstojniki kot verodostojne priče potrjevali isto prepričanje. Zanimivo je dejstvo, da so si vsi prizadevali poudarjati to s tako enotnostjo, ki ne dopušča prostora za dvom.

Mihael Rua je mogel potrditi v postopkih za don Boskovo beatifikacijo in kanonizacijo: »Pustil je, da so si drugi kopicili dobrine ... in stremeli za častmi; don Bosko resnično ni imel v srcu drugega kakor le duše: potrjeval je z dejanjem in ne le z besedo: Da mihi animas, cetera tolle.«

Pavel Albera, ki je imel dolgo izkušnjo življenja in domačnosti z don Boskom, izpričuje: »Navdihovalna misel vsega njegovega življenja je bila delati za duše do popolnega žrtvovanja samega sebe ... Rešitev duš ... je bila, moremo reči, edini razlog njegovega življenja.«²⁶

Tudi zato, ker se osredini na globokih vzgibih don Boskovega delovanja, vidi Filip Rinaldi bolj jedrnato v geslu Da mihi animas »skrivnost njegove ljubezni, moči in žar njegove gorečnosti«.

Glede na sedanje spoznanje, potem ko smo premišljevali o salezijanskem življenju v luči koncila, pravi vrhovni predstojnik Egidij Viganò takole: »Prepričan sem, da ni nobenega zgoščenega izraza, ki bi bolje opredelil salezijanskega duha, kakor ta izbira samega don Boska: Da mihi animas, cetera tolle. To nakazuje gorečo združenje z Bogom, ki nas poglablja v skrivnost njegovega trinitarnega življenja, zgodovinsko razodetega v poslanstvu Sina in Svetega Duha kot neskončne ljubezni, namenjene odrešenju ljudi.«²⁷

²⁵ MB V, 9.

²⁶ P. Brocardo, *Don Bosco profondamente uomo – profondamente santo*, LAS, Roma 1985, 84.

²⁷ N. d., 85.

Od kod prihaja in natančno kakšen pomen more imeti danes ta izraz ali geslo? Pravim danes, kajti beseda *duša* ne izraža in ne kliče v spomin tistega, kar je priklicala v preteklosti.

To don Boskovo geslo najdemo v 14. poglavju Prve Mojzesove knjige. Štirje zavezniški kralji se vojskujejo s petimi drugimi, med katerimi je tudi sodomski kralj. Med ropanjem mesta je prišel v ujetništvo tudi Lot, Abramov nečak, s svojo družino. To so naznanili Abram. Odpotoval je s svojimi ljudmi, potem ko jih je oborožil. Premagal je plenilce, osvojil plen in rešil ljudi. Nato mu pravi sodomski kralj, hvaležen: »Daj mi duše [tj. ljudi], imetje pa obdrži zase« (14,21). Navzočnost Melkizedeka, duhovnika, katerega izvor ni znan, daje odlomku poseben religiozni in mesijanski pomen, predvsem zaradi blagoslova, ki ga izreče nad Abramom. Torej gre za dogodek vse prej kot duhovne narave. V kraljevi prošnji pa je jasna ločnica med osebami in rečmi.

Don Bosko da izrazu osebno razlago znotraj religioznokulturne predstave 19. stoletja. *Duša* nakazuje duhovno razsežnost človeka, središče njegove svobode, razlog njegovega dostojanstva in prostor njegove odprtosti Bogu. Svetopisemski izraz (1 Mz 14,21) dobi pri don Bosku lastne značilnosti, ker bere svetopisemsko besedilo prilagojeno, alegorično, molitveno in slavlno: *animas (duše)* so ljudje njegovega časa, so resnični fantje, s katerimi se ukvarja. *Cetera tolle* (drugo vzemi) pa pomeni ločitev od dobrin in ustvarjenin, ločitev, ki pri njem ne pomeni izničenja samega sebe, potopitve v Bogu, kot npr. pri kontemplativnih in mističnih teologih; zanj je ločitev potrebna drža duha za najpopolnejšo svobodo in razpoložljivost zahtevam samega apostolata.

Prepletanje dveh pomenov, bibličnega in don Boskovega, približano naši kulturi, nakazuje zelo stvarne izbire.

Pastoralna ljubezen najprej upošteva ljudi in se obrača k vsakemu človeku; najprej in nadvse nas zanima človek, da bi razvil svoje sposobnosti. Da potrebuje »stvari«, je na drugem mestu; služenje človeku ima vlogo ozaveščanja in doumevanja resničnega dostojanstva.

Ljubezen, ki je usmerjena predvsem k človeku, pa je usmerjena v vizio osebe. Človek ne živi samo od kruha; ima neposredne potrebe, pa tudi neskončno hrepenenje. Želi si gmotnih dobrin pa tudi duhovnih vrednot. Po Avguštinovih besedah je ustvarjen zanj in njega željen. Zato je odre-

šenje, ki ga išče in podarja pastoralna ljubezen, tisto polno in dokončno. Vse drugo je naravnano nanj: dobrotelost in vzgoja sta naravnani na religiozno uvajanje, to pa na življenje v milosti in združenju z Bogom.

Z drugimi besedami: smemo reči, da pri naši vzgoji in napredovanju damo prednost religiozni razsežnosti. Ne zaradi prozelitizma, temveč zato ker smo prepričani, da je ona najgloblji vir rasti osebnosti. V času sekularizma te usmeritve ni lahko uresničiti.

Geslo *Da mihi animas (daj mi duše)* vsebuje tudi nakazilo postopka: v formaciji ali oživitvi osebe je potrebno pojačati in poživiti njene duhovne moči, njeno moralno zavest, njeno odprtost za Boga in misel na njeno večno prihodnost. Don Boskova pedagogika je pedagogika duše, nadnarave. Drugo je uvajanje in priprava.

Don Bosko to jasno potrdi v življenjepisu Mihaela Magoneja. Ta pride s ceste v oratorij. Čuti se zadovoljnega in je – gledano po človeško – dober fant: je neposreden in iskren, vnet za igro, učenje in iščoč prijateljstvo. Eno mu manjka: da bi razumel življenje milosti, odnosa z Bogom in se ga lotil. Religiozno je neveden in brezskrben. Ko se primerja z drugimi fanti, doživi krizo in ugotovi, da mu to manjka. Nato don Bosko govori z njim. Tedaj se začne vzgojna pot, opisana v življenjepisu: od ozaveščanja do sprejetja lastne religiozno-krščanske razsežnosti.

Tisti, ki ga žene pastoralna ljubezen, pozna določeno askezo: *cetera tolle (drugo vzemi)*. Odpovedati se je treba mnogim rečem, da bi rešili prednostno stvar; drugim je mogoče izročiti ali tudi opustiti veliko dejavnosti, da bi le imeli čas in pripravljenost mlade odpreti za Boga. Pa ne le v osebem življenju, temveč tudi v apostolskih načrtih in ustanovah.

»Kdor pregleda don Boskovo življenje, sledeč njegovim miselnim vzorcem in hodeč po sledi njegovih misli, najde neko matrico: zveličanje v katoliški Cerкви kot edini varuhinji odrešilnih sredstev. Ta opazi, kako krik mladih, ki so zašli s prave poti, ubogih in zapuščenih, prebudi v njem vzgojno nujno, da pospešuje vključevanje teh mladih v svet in v Cerkev z milino in ljubeznijo; to pa z namenom, ki ima svoj vir v želji večnega odrešenja mladih.«²⁸

²⁸ P. Stella, *Don Bosco nella storia della religiosità cattolica*, zv. II, PAS, Zürich 1969, 13.

2.4. Povzetek dosedanjega razmišljanja

Za povzetek ponovimo temeljne ideje našega razmišljanja.

Naša duhovnost je apostolska duhovnost: izraža se in krepi s pastoralno dejavnostjo.

Apostolat postane pristna duhovna izkušnja, ne pa izgubljanje moči, preobremenitev in izgorevanje, če žari iz ljubezni; ta daje lahkotnost, zaupanje in veselje pastoralni dejavnosti.

Ljubezen uresničuje enost našega osebnega življenja; ureja napetosti, ki nastanejo med vzgojo in evangelizacijo, med strokovnostjo in apostolatom.

Vsa zavzetost našega duhovnega življenja temelji v poživljanju pastoralne ljubezni, njenem očiščenju in pospeševanju: *Ama et fac quod vis* (ljubi in delaj, kar hočeš, sv. Avguštin).

3. SALEZIJSKA DUHOVNOST ZA VSE POKLICE

Če je res, da ima krščanska duhovnost skupne in veljavne prvine za vse poklice, je pa tudi res, da jo živimo z značilnimi in posebnimi razlikami, glede na lasten življenjski stan: duhovniško poslanstvo, posvečeno življenje, verni laiki, družina, mladi, ostareli ... imajo svoj izrazit način za doživljanje duhovne izkušnje. Isto velja za salezijansko duhovnost.

3.1. Skupna duhovnost za vse skupine salezijanske družine

Prvine duhovnosti so iste za vse skupine salezijanske družine; vsi se navdihujejo pri don Bosku, ki je ustanovitelj salezijancev, hčera Marije Pomočnice skupaj z materjo Mazzarello, salezijancev sotrudnikov in Združenja Marije Pomočnice. Druge skupine se sklicujejo na lastne ustanovitelje. Take prvine vsebuje *Listina občestva v don Boskovi salezijanski družini*, ki jo je treba poznati in poglobiti, ker je oporna točka za našo duhovnost in občestvo ter za našo formacijo v občestvu.

Značilne poteze, ki jih priznavajo vse njene skupine, obstajajo predvsem v tretjem delu *Listine občestva*. Te se tičejo našega življenja v trinita-

ričnem razmerju, sklicevanja na don Boska, občestva v poslanstvu, duhovnosti vsakdana, dejavne kontemplacije po vzoru don Boska, dinamične apostolske ljubezni, milosti enosti, posebne ljubezni do mladih in ljudskih slojev, ljubeznivosti, optimizma in veselja, dela in zmernosti, podjetnosti in prilagodljivosti, duha molitve in zaupanja v Marijo Pomočnico.

Ne pozabimo, da je preventivni sistem izraz in resnično izvajanje te skupne duhovnosti. On nas povezuje z don Boskovo dušo, držami in evanđeljskimi izbirami. *Izvirnost* njegovega duha je povezana z uresničevanjem preventivnega sistema. To je uspeli sistem, ki je vzorec in navdih za vse, ki se danes zavzemajo za vzgojo na raznih celinah in medkulturnih ter pluri-religioznih okoljih. Ta vzorec zahteva od vseh nenehno poglobljanje, da bi vedno bolj pospeševali osrednjo vlogo mladih kot naslovljencev in protagonistov salezijanskega poslanstva.

3.2. Lastna duhovnost vsake skupine v salezijanski družini

Vsaka skupina salezijanske družine pa ima tudi lastne duhovne prvine. Upravičeno imajo, glede na njihov začetek in njihov razvoj, razne skupine svojo značilno zgodovino in vidike skupne duhovnosti, ki jih na poseben način poudarjajo, pa tudi druge, ki so izvirni. Take prvine so svojevrstna različnost (*differentia specifica*) vsake skupine; treba jih je poznati in sestavljajo bogastvo za vso salezijansko družino.

Različnost je dar Duha, ki ne pozna enoličnosti in homologacije. Različnosti in posebnosti pa ne smejo postati pretveza za delitve ali nasprotovanje, temveč morajo obogatiti vse in jih usmerjati k edinosti; občestvo gre res sprejemati kot dar in ga uresničevati kot obveznost. Take lastne prvine so vsebovane in opisane predvsem v Pravilu življenja, pa tudi v izročilu raznih skupin.

3.3. Salezijanska mladinska duhovnost

Polagoma se je izoblikovala tudi salezijanska mladinska duhovnost. Razen na tri življenjepise fantov, Mihaela Magoneja, Dominika Savia in Frančiška Besucca, ki jih je napisal don Bosko, mislimo na strani, ki jih je

v *Giovane provveduto (Preskrbljenem mladeniču)* namenil prav mladim, na *Compagnie (Družbe)*, ki jih je don Bosko hotel kot priložnost za vodilno vlogo v duhovnem in apostolskem delovanju mladih samih itn.

Bilo bi zanimivo poznati razvoj salezijanske mladinske duhovnosti v naši zgodovini in izročilu vse do naših dni, ko je bila podana verodostojna razlaga in je bila razširjena med mladimi po salezijanskem mladinskem gibanju. Duhovnost je podlaga salezijanskega mladinskega gibanja, ki se krepi z zavzetostjo mladih samih in ki bi zahtevala animacijsko udeležbo vseh skupin salezijanske družine. Kajti salezijansko mladinsko gibanje je priložnost, dar in obveznost za vse skupine naše družine.

Salezijanska mladinska duhovnost je namreč primerna za mlade; živimo jo z mladimi in zanje; zasnovana in uresničena je znotraj izkušnje mladih. Sposobna je proizvesti podobo mladega kristjana in jo je mogoče ponuditi danes tistim, ki so vključeni v naš čas in živijo v današnjih mladinskih razmerah. Namenjena je vsem mladim, ker je oblikovana po meri »najbolj ubogih«, hkrati pa je sposobna nakazati cilje za tiste, ki bolj napredujejo: iz mladega človeka hoče napraviti nosilca ponudb za njegove sovrstnike in za okolje.

Duhovnost vsakdanjega življenja kot prostor srečanja z Bogom

Salezijanska mladinska duhovnost pojmuje vsakdanje življenje kot prostor srečanja z Bogom. To pozitivno vrednotenje vsakdanjika in življenja ima za temelj vero in razumevanje učlovečenja. Taka duhovnost se prepusti vodstvu Božje skrivnosti, ki s svojim učlovečenjem, smrtjo in vstajenjem potrjuje svojo navzočnost v vsej človeški stvarnosti kot navzočnost odrešenja.

Vsakdanjik mladega človeka napolnjuje dolžnost, druženje, igra, napekost rasti, družinsko življenje, razvoj lastnih sposobnosti, iskanje pomoči, načrti za prihodnost in želje. To resničnost je treba sprejeti, poglobiti in živeti v Božji luči. Da postanemo sveti, je dovolj napraviti dobro tisto, kar se mora storiti, pravi don Bosko. On pojmuje zvestobo vsakdanjim dolžnostim kot merilo preverjanja kreposti in kot znamenje zrele duhovnosti.

Da bi mogli vsakdanje življenje živeti kot duhovnost, je potrebna milost enosti, ki pomaga uskladiti razne razsežnosti življenja okrog srca, v

katerem prebiva Sveti Duh. Milost enosti omogoča spreobrnjenje in očiščenje; po moči zakramenta sprave napravi, da mladi ohranijo srce svobodno, odprto za Boga in za darovanje bratom.

Med *držami in izkušnjami* vsakdanjika, ki jih je mogoče živeti z globino v Duhu, je življenje lastne družine, ljubezen do dela ali študija, kulturna rast in šolska izkušnja, potreba po povezovanju »globokih izkušenj« z »redno življenjsko potjo«, pozitivno in premišljeno gledanje na lasten čas; odgovorno sprejemanje lastnega življenja in rasti duhovne poti v prizadevanju vsak dan; sposobnost usmerjanja lastnega življenja po poklicnem načrtu.

Velikonočna duhovnost veselja in optimizma

Odločilna resnica krščanske vere je, da je Gospod zares vstal. Zato je dokončno življenje z Bogom naš zadnji cilj, pa tudi naš cilj že od tega trenutka, ker se je uresničil v telesu Jezusa Kristusa. Salezijanska mladinska duhovnost je velikonočna in jo prešinja ta eshatološki (dokončni) pomen.

Najbolj zakoreninjeno nagnjenje v srcu mladega človeka je želja in iskanje sreče. Veselje je najbolj vzvišen izraz sreče in je, skupaj s praznovanjem in upanjem, lastnost salezijanske duhovnosti. Krščanska vera je oznanilo korenite sreče, obljuba in podelitev »večnega življenja«. Te resnice pa niso le osvojitve, temveč dar, ki nam kaže, da je Bog vir pristnega veselja in upanja. Veselje je, ne da bi izključili njegovo pedagoško vrednost, predvsem teološka dragocenost; don Bosko vidi v njem neodložljiv izraz življenja v milosti.

Don Bosko je doumel in je svojim mladim dal razumeti, da dolžnost in veselje gresta skupaj, da sta svetost in veselje nerazdružljiva dvojica. Don Bosko je svetnik živetega veselja. Njegovi mladi so tako dobro doumeli življenjsko lekcijo, da so zatrjevali z izrazito oratorijsko govorico: »Svetost je v tem, da smo zelo veseli.« Salezijanska mladinska duhovnost predlaga preprosto, veselo in vedro pot svetosti.

Ovrednotenje veselja kot duhovne resničnosti vira zavzetosti in njena posledica zahteva, da bi v mladih spodbujali nekatere *drže in izkušnje*: prodorno okolje sodelovanja; iskreno prijateljske in bratske odnose z veselo izkušnjo osebne naklonjenosti; mladinski prazniki ter svobodno izra-

žanje in srečevanje med skupinami; občudovanje in uživanje veselja, ki ga je Stvarnik postavil na našo pot: narava, tihota, skupaj napravljene uresničitve; zahtevno veselje darovanja in solidarnosti; milost, ki omogoča živeti trpljenje v znamenju in tolažbi Kristusovega križa.

Duhovnost prijateljstva in osebnega odnosa z Gospodom Jezusom

Salezijanska mladinska duhovnost hoče mlade pripeljati do srečanja z Jezusom Kristusom in omogočiti odnos prijateljstva in zaupanja z njim, kar poraja življenjsko vez in zvesto pripadnost. Mnogi mladi gojijo iskreno željo, da bi spoznali Jezusa, in poskušajo odgovoriti na vprašanje o smislu lastnega življenja, na katero pa samo Bog zna dati pravi odgovor.

Prijatelj, Učitelj in Odrešenik so izrazi, ki opišejo osrednjost Jezusove osebnosti v duhovnem življenju mladih. Zanimivo je omeniti, da je don Bosko predstavljal Jezusa kot prijatelja mladih: »Mladi so Jezusovo veselje«, je dejal; on je učitelj življenja in modrosti, on je vzor vsakega kristjana, on je odrešenik, ki daruje vse svoje življenje v ljubezni vse do smrti za odrešenje; on je navzoč v malih in ubogih.

Za pot v skladu s Kristusom je treba razvijati nekatere *drže in izkušnje*: sodelovanje pri veri skupnosti, ki živi iz spomina in navzočnosti Gospoda in ga obhaja v zakramentih uvajanja v krščanstvo; pedagogika svetosti, ki jo je don Bosko pokazal v spravi z Bogom in z brati po zakramentu spovedi; spoznavanje osebne in skupnostne molitve, prednostnih trenutkov za rast v ljubezni in osebnem odnosu z Jezusom Kristusom; redno poglobljanje vere, osvetljene z branjem in premišljevanjem Božje besede.

Duhovnost cerkvenega občestva

Izkušnja in ustrezno razumevanje Cerkve je ena od točk razločevanja v krščanski duhovnosti. Cerkev je duhovno občestvo in skupnost, ki je vidna tudi po dejavnih držah in približevanjih; je služenje ljudem, od katerih se ne loči kakor kakšna »sekta«, ki ocenjuje kot dobra samo dejanja, ki nosijo znamenje njene pripadnosti; je prostor, ki ga je Kristus izbral in ponudil, da bi ga mogli srečati. On je Cerkvi izročil besedo, krst, svoje telo in svojo kri, milost odpuščanja grehov in druge zakramente, izkušnjo občestva in

moč Duha, ki nagibajo k ljubezni do bratov. Don Boskova družina ima med hišnimi zakladi bogato izročilo sinovske zvestobe Petrovemu nasledniku ter občestva in sodelovanje s krajevnimi Cerkvami

Prav zato, ker je cerkvena, je salezijanska mladinska duhovnost tudi *marijanska duhovnost*. Bog Oče je Marijo poklical, da bi bila po milosti Svetega Duha mati Besede, da bi jo potem podarila svetu. Marija je za Cerkev zgled vere; tako je za don Boska in tudi mi smo poklicani storiti isto v občestvu s Cerkvijo. V Mariji gledamo Mater Božjo in našo mater; kot brezmadežno, polno milosti, popolnoma razpoložljivo za Boga in vzorec svetosti življenja, živetega v doslednosti in celovitosti; kot pomočnico, ki je pomoč kristjanov v velikem boju za vero in graditev Božjega kraljestva; je tista, ki varuje in vodi Cerkev. Zato jo don Bosko pojmuje kot našo Gospo »v težkih časih«, pomoč in podporo vere in Cerkve. V Mariji Pomočnici imamo vzorec in vodnico za naše vzgojne in apostolske dejavnosti.

Drže in izkušnje, ki jih je treba spodbujati, so: resnično okolje salezijanske hiše kot prostora, v katerem doživljamo podobo sveže Cerkve, ki je privlačna, dejavna in sposobna odgovoriti na pričakovanje mladih; skupine in predvsem vzgojna skupnosti, ki združuje mlade in vzgojitelje v ozračju družine ob načrtu za celovito vzgojno sodelovanje s krajevno Cerkvijo, ki povezuje vse prizadevanje kristjanov za zvestobo v vidno občestvo in v občuteno služenje na določenem področju; spoštovanje in zapanje v vesoljno Cerkev, dojeto in doživeto v odnosu ljubezni do papeža; ljubezen, občudovanje, češčenje in posnemanje Marije Brezmadežne in Pomočnice; spoznavanje svetih in pomembnih osebnosti krščanske misli in dosežkov na raznih področjih.

Duhovnost z odgovornim služenjem

Življenje, sprejeto kot srečanje z Bogom, pot poistenja s Kristusom, Cerkev, dojeta kot občestvo in služenje, v kateri ima vsak svoje mesto in kjer so potrebni darovi vseh, vsa ta dejstva kažejo in utrjujejo prepričanje, da znotraj življenja obstaja poklicanost za služenje. Don Bosko je hotel, da bi njegovi mladi postali »dobri kristjani in pošteni državljani«.

Don Bosko, mlad in apostolski, je dojel in doživljal svoje življenje kot poklic od sanj pri devetih letih. Na povabilo je odgovoril z velikodušnim

srcem: posvetil se je mladim, da bi jih rešil. Don Bosko je vabil svoje mlade k »dejavni vaji ljubezni do bližnjega«. Salezijanska mladinska duhovnost je apostolska duhovnost, ker izhaja iz prepričanja, da smo poklicani k sodelovanju z Bogom pri njegovem poslanstvu, tako da odgovorimo s predanostjo, zvestobo, zaupanjem in popolno razpoložljivostjo. Mladim zato predlagamo apostolske poklice in poklice s posebno posvečenostjo.

Odgovorno služenje narekuje, da spodbujamo nekatere *drže in izkušnje*: odprimo se resničnosti in človeškemu stiku; pospešujemo dostojanstvo osebe in njenih pravic v vseh okoljih; živimo z velikodušnostjo v družini in se pripravljamo, da bi jo oblikovali na temelju medsebojne podaritve; gojimo solidarnost, še posebno do najbolj ubogih; lastno delo razvijamo pošteno in s poklicno usposobljenostjo; spoštujemo stvarstvo; pospešujemo kulturo; ugotovimo Božji načrt v lastnem življenju; postopno dozorevamo za višje in skladne izbire kot služenje Cerkvi in ljudem; pričujmo za lastno vero in za njeno udejanjanje v kakem krogu z vzgojno, pastoralno in kulturno animacijo, prostovoljstvom in misijonsko vnemo; spoznavajmo in se odpirajmo za poklice s posebno posvečenostjo.

3.4. Salezijanska laiška in družinska duhovnost

Skupine salezijanske družine vključujejo v svoje poslanstvo številne laike. Zavedamo se, da ne more biti polne vključenosti, če ni tudi podelitve istega duha. Salezijansko duhovnost izročiti laikom, ki so z nami odgovorni za vzgojno in pastoralno dejavnost, postaja poglobljena obveznost. Salezijanci smo na 24. vrhovnem zboru, s sklicevanjem tudi na druge skupine salezijanske družine, izvedli izrecno delo opredelitve *salezijanske laiške duhovnosti*.²⁹ Gotovo so laiške skupine salezijanske družine, še posebno salezijanci sotrudniki ter nekdanji gojenci in gojenke, vir navdiha za tako duhovnost.

Ko se zdaj bolj zavedamo, da ne more biti mladinske pastorale brez družinske pastorale, se vprašujemo, kakšno salezijansko družinsko pastoralo je treba izdelati in predlagati. Obstajajo izkušnje družin, ki se navdihujejo pri don Bosku. Tu smo šele na začetku, toda obstaja pot, ki nam

²⁹ 24. VZ, *Salezijanci in laiki*, Salezijanski inšpektorat, Ljubljana 1996. št. 89-100.

pomaga razvijati naše ljudsko poslanstvo, onstran mladinskega. Potrebno je pospeševati družinsko pastoralo in torej podeliti duhovne izkušnje z družinami, z zakonci in s pripravo mladih na zakon.

4. NALOGE ZA SALEZIJANSKO DRUŽINO

4.1. Prizadevajmo si poglobiti spoznanje, kakšna je bila **don Boskova duhovna izkušnja**, njegov duhovni obris, da bi odkrili »don Boska mistika«; tako ga bomo mogli posnemati, živeč duhovno izkušnjo s karizmatično istostjo. Ne bomo se mogli zavedati naše salezijanske duhovne istosti, če si ne bomo privzeli duhovne izkušnje, ki jo je živel don Bosko. Le če bomo imeli don Boska za vzor in učitelja duhovnega življenja, bomo učenci in apostoli Jezusa Kristusa. Salezijanska duhovnost, ponovno razložena in obogatena z duhovno izkušnjo Cerkve po koncilu in s poglobljeno sodobno duhovno teologijo, nam predlaga duhovno pot, ki vodi k svetosti. Priznavamo, da je salezijanska duhovnost resnična in celostna duhovnost: zajemala je iz zgodovine krščanske duhovnosti, predvsem svetega Frančiška Saleškega, svoj izvor ima v posebnosti in izvirnosti don Boskove izkušnje, obogatila se je s cerkveno izkušnjo in je zdaj prispela do ponovnega pregleda in zrelega povzetka.

4.2. Živimo v središču in povzetku salezijanske duhovnosti, ki je **pastoralna ljubezen**. Don Bosko jo je živel kot iskanje »slave Božje in zveličanje duš«; zanj je bila molitev in načrt življenja v geslu *Da mihi animas, cetera tolle (daj mi duše, drugo vzemi)*. Ta ljubezen potrebuje okrepitve v molitvi in utemeljitve na njej, zroč Kristusovo srce, posnemajoč Dobrega pastirja, premišljujoč Sveto pismo, živeč iz evharistije, poglobljajoč se v osebno molitev in privzemajoč miselnost služenja mladim. Je ljubezen, ki se uresničuje in napravi vidno z dejanskimi držami bližine, naklonjenosti, dela in predanosti. Preventivni sistem privzemimo kot duhovno izkušnjo in ne samo kot predlog za evangelizacijo in pedagoško metodologijo; on ima svoj vir v Božji ljubezni, »ki s svojo previdnostjo prehiteva vsako ustvarjeno bitje, ga spremlja s svojo navzočnostjo in ga odrešuje, tako da

mu daje svoje življenje«. ³⁰ Preventivni sistem nas pripravi, da sprejmemo Boga v mladih, in nas kliče, da mu služimo v njih s priznavanjem dostojanstva, obnavljanjem zaupanja v njihove zaloge dobrega in vzgajanjem k polnosti življenja.

4.3. Izročimo ponudbo salezijanske duhovnosti v skladu z **raznimi poklici**, še posebno mladim, laikom, ki so vključeni v don Boskovo poslanstvo, in družinam. Salezijansko duhovnost je treba živeti v skladu s poklicem, ki ga je vsak prejel od Boga. Prepoznavamo skupne duhovne poteze raznih skupin salezijanske družine, ki so nakazane v *Listini občestva*. Pospešujmo spoznavanje pričevalcev salezijanske svetosti; priporočajmo se priprošnji naših blaženih, častitljivih, Božjih služabnikov in prosimo za milost njihove kanonizacije. Mladim, ki jih spremljamo, ponudimo salezijansko mladinsko duhovnost. Ponudimo salezijansko duhovnost laikom, ki so zavzeti za podelitev don Boskovega poslanstva. S pozornostjo do družinske pastorale nakažimo družinam duhovnost, ki je primerna njihovem položaju. Končno povabimo, da napravijo duhovno izkušnjo tudi mladi, laiki in družine naših vzgojno-pastoralnih skupnosti ter naših skupin in združenj, ki pripadajo drugim religijam ali so v okoliščinah brezbriznosti v odnosu do Boga. Tudi zanje je mogoča duhovna izkušnja kot prostor za ponotranjenost, tihoto, pogovor z lastno vestjo in odprtost za transcendenco.

4.4. Berimo nekatera **don Boskova besedila**, ki jih smemo imeti za vire salezijanske duhovnosti. Predvsem vas vabim, da ponovno preberete in posodobite »sanje o desetih diamantih«; predlagajo nam duhovno podobo vsakega izmed nas, ki se navdihujemo pri don Bosku. Potem vam priporočam zbirko don Boskovih duhovnih spisov, v kateri se nam predstavlja kot pravi učitelj duhovnega življenja. ³¹ Tako bomo mogli zajeti iz manj znanih strani, ki pa nam govorijo z neposrednostjo salezijanskega duhovnega doživljanja.

³⁰ *Konstitucije SDB* 20.

³¹ G. Bosco, *Insegnamenti di vita spirituale; Un'antologia* (ur. A. Giraud), LAS, Roma 2013.

5. SKLEP

Tokrat ne sklepam razlage vezila z zgodbo, temveč s pričevanjem in s sporočilom, ki nam ga je don Pasquale Liberatore, dolga leta postulator za postopke naših svetnikov, on sam svetnik, zapustil v svoji pesnitvi z naslovom *Svetniki*.

Gre za majhen in osebni »credo«, ki povzame vse, kar je salezijanska duhovnost, ki jo moremo videti uresničeno v svoji pristnosti in veljavnosti v najbogatejših in najrazličnejših sadovih svetosti salezijanske družine, začeniši z našim ljubljanim ustanoviteljem in očetom don Boskom. To pesnitev smo našli v njegovi pisarni na dan njegove pashe. V njem izreče hvalnico svetnikom in uporabi razne prisposodbe, katerih lepoto odkrivamo z užitek. Ko beremo to pesem, moremo kakor z roko občutiti izrazitost in prodorno človeško občutljivost naših svetih in čutiti njihovo hrepenenje po polnosti življenja, ljubezni in sreče v Bogu. Zaznavamo njihovo notranjo moč in njihovo duhovno izkušnjo, ki smo jo povabljeni živeti tudi mi, da bi jo znali navdušeno in prepričljivo predstaviti drugim, predvsem mladim.

Svoje prvo pismo sem kot vrhovni predstojnik naslovil: »Salezijanci, bodite sveti!«; pismo sem imel za programsko v svojem vodstvenem obdobju. In srečen sem, da je moje zadnje pisanje kot don Boskovega naslednika kričече povabilo, da bi se napojili pri njegovi duhovnosti. V tem je vse, kar bi sam želel živeti in predstaviti tudi vam, dragi člani salezijanske družine in mladi.

SVETI

*Lesketali se bodo kakor sijaj neba
in bodo kakor zvezde za vso večnost* (prim. Dan 12,3)

Vidni v tisočih

kakor zvezde s prostim očesom, a neprimerljivo številnejši,
s teleskopom, ki doseže tudi tiste brez aureole.

Žareči vulkani,

kakor špranje

na skrivnosti trinitaričnega ognja.

Pustolovski romani,

ki jih piše Sveti Duh:
presenečenje je pravilo.

Zgodbe v literarnih zvrsteh,
tako različnih in vedno privlačnih,
od srhljive drame do vonjave v pravljici.

Klasiki po pravilih blagrov,
vedno prepričljivi
v radosti bivanja.

Kozmonavti v vesolju,
iznajditelji drznih odkritij,
a vidnih iz oddaljenosti od zemlje.

Velikani tako drugačni od nas
kakor je vedno vsak genij,
pa vendar oblečeni v naše sukno.

Podvrženi napakam in neuspehom,
a vedno izjemni ljudje, ki se ne zgražajo,
če jih štejemo med naše sopotnike.

Znamenja popolne zastojnosti Boga,
ki obogati in dvigne ubožca
po skrivnostnih načelih svoje svobode.

Stanujejo na otokih neskaljivega miru
nad splošnimi človeškimi razprtijami,
pa vendar vedno nezadovoljni, ker stremijo po višjem.

Obkrožajo bistvo,
oni,
preroki absolutnega.

Veliki umetniki
v talilnici Lepote,
pred katero se v ekstazi dviga človeško srce.

Uspeli možje in žene,
pričevalci skrivne harmonije
med naravo in milostjo.

Božji norci,
zaljubljeni do tja,
da uporabljajo osupljivo izrazje.

Najbolj oddaljeni, nagonsko, od vsake vrste krivde,
in najbolj blizu vedno
vsaki vrsti krivcev.

Platoji za božanski spektakel

in sami ponižni gledalci,
zahvaljujoč se neusmiljenemu poznanju svojega ničā.

Zavzeti za nenehno skrivanje,

čprav ne zatemnjeno sijoči,
kakor mesto na gori.

Nosilci večnih sporočil

onstran časovnega,
naprednega, kulturnega, rasnega.

Ognjene besede,

s katerimi Gospod drami našo zaspanost;
udarci božanskega Učitelja po naši klopi nepazljivih učencev.

Živa čudesa,

za katera ne potrebujemo strokovnjakov,
da bi sprejeli izrednost evangelija, živetega '*sine glossa*'.

Junaško ločeni od človeškega,

oni, največji specialisti
za človeške odtenke.

Pravi učitelji psihologije,

ki z ljubeznijo dosežejo
najbolj skrivne gube človeškega srca.

Sposobni zatresti naše najboljše korenine,

v dotiku s strunami starih glasbil
zbudijo hrepenenje po prihodnosti.

Kakor zvezde neba:

tako različne med seboj,
a vendar prižgane od istega ognja.

Pascual Chávez V.
vrhovni predstojnik

KAZALO

Predgovor	5
Razlaga vezila 2014.....	9
1. Prvine don Boskove duhovnosti	12
1.1. Izhodišče: Božja slava in zveličanje duš.....	13
1.2. Globoka korenina: združenje z Bogom	15
1.3. Orodje: nevidne vrednote, uresničene v vidnih dejanjih	18
1.4. Doseči cilj: svetost	21
2. Središče in povzetek salezijanske duhovnosti: pastoralna ljubezen.....	22
2.1. Ljubezen.....	22
2.2. Pastoralna ljubezen.....	25
2.3. Salezijanska pastoralna ljubezen.....	27
2.4. Povzetek dosedanjega razmišljanja	30
3. Salezijanska duhovnost za vse poklice.....	30
3.1. Skupna duhovnost za vse skupine salezijanske družine.....	30
3.2. Lastna duhovnost vsake skupine v salezijanski družini	31
3.3. Salezijanska mladinska duhovnost.....	31
Duhovnost vsakdanjega življenja kot prostor srečanja z Bogom	32
Velikonočna duhovnost veselja in optimizma	33
Duhovnost prijateljstva in osebnega odnosa z Gospodom Jezusom.....	34
Duhovnost cerkvenega občestva	34
Duhovnost z odgovornim služenjem.....	35
3.4. Salezijanska laiška in družinska duhovnost	36
4. Naloge za salezijansko družino.....	37
5. Sklep	39
Sveti	39